

УДК 504.05

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИ РАЦІОНАЛЬНОМУ ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ

Бульба І.О., канд. с.-г. наук

Жуков О.О., магістр другого року навчання

Миколаївський національний аграрний університет

Ключові слова: екологічні, економічні аспекти, раціональне використання, землевпорядне проектування, земля.

На сьогоднішній день особливу актуальність набуває екологічно безпечне використання земель, оскільки нераціональне оброблення земель для сільськогосподарських цілей в Україні призвело до зниження родючості ґрунтів, розповсюдження процесів ерозії та збільшення площі забруднених і деградованих земель. Проблеми, пов'язані з підвищенням продуктивності використання земельних угідь з урахуванням їхнього стану в екологічному контексті під час інтенсифікації сільського господарства, становлять важливу частину єдиної державної еколого-економічної політики, яка спрямована на раціональне використання, збереження та управління земельними ресурсами.

Вважається, що, досягнення екологічної та економічної оптимізації раціонального використання земельних ресурсів можливе лише шляхом землевпорядного проектування з дотриманням усіх необхідних умов. Серед цих умов основну роль відіграє системний принцип, спрямований на гармонізацію двох ключових аспектів - економічного та екологічного, у процесі впровадження стратегій використання земельних ресурсів [2]. Він забезпечує оптимальне співвідношення між економічним розвитком та покращенням стану земельних ресурсів, забезпечуючи тим самим раціональну і сталу діяльність у цій сфері.

Тому еколого-економічне раціональне використання земельних ресурсів повинно враховувати як економічні, так і екологічні аспекти. Основною метою еколого-економічних показників є оцінка результатів господарської діяльності, з урахуванням впливу антропогенних факторів на навколишнє середовище. Зокрема, в умовах значного навантаження на природу, показники еколого-економічної ефективності повинні бути в основі оцінки використання земель та системи землеробства.

Слід зазначити, що Україна вже є високорозвиненою та урбанізованою країною з великим потенціалом сільського господарства. Основною галуззю є сільське господарство, яке включає багатий природно-ресурсний потенціал, такий як сільські угіддя, орні землі та природні кормові угіддя. Ця потужність визначається близько 41,56 мільйонами гектарів сільськогосподарських угідь, у тому числі 32,49 мільйони гектарів орних земель та 7,63 мільйони гектарів природних кормових угідь. На кожного мешканця України припадає приблизно 0,82 гектара сільськогосподарських угідь, включаючи 0,65 гектара орних земель, у порівнянні з середніми показниками в Європі відповідно 0,44 та 0,25 гектара. У світлі вищезазначеного, важливо надати належну увагу збереженню та раціональному використанню цих земельних ресурсів, з огляду на їхню важливість для сталого розвитку країни.

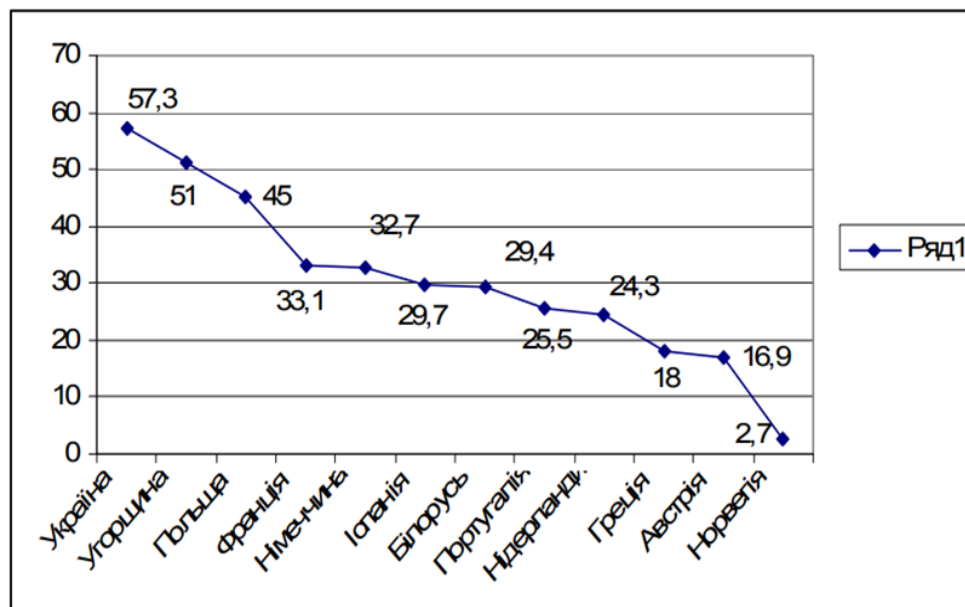

Рисунок 1. Рівень розораності України серед Європейських країн [3]

Характерною особливістю земельних ресурсів є їхні родючість і здатність забезпечувати плодючість сільськогосподарських культур. Рівень цієї родючості залежить як від природних властивостей самого ґрунту, так і від розвитку землеробства та екологічних умов. Родючість є наслідком тривалого економічного, екологічного та історичного розвитку як самої землі, так і аграрного сектору виробництва. Важливо відзначити, що показник сільськогосподарської освоєності території України складає майже 74%, що суттєво перевищує екологічно обґрунтовані межі. Проте, в

останні роки спостерігається певне зниження цього показника, що дещо перевищує відповідні показники більшості країн світу. Згідно з наявною інформацією, Україна має один із найвищих рівнів розораності земель серед країн Європи, що свідчить про цей факт (рис.1).

Важливо відзначити, що раціональне використання землі має сприяти балансу між економічними та природоохоронними аспектами, а також повинно враховувати концепцію збереження та відновлення ресурсів. Ці цілі можуть бути досягнуті через реалізацію таких заходів:

Ефективне розміщення посівів та створення оптимальних сівозмін, враховуючи якість земель, їх географічне положення, та інші фактори.

Не лише зберігати родючість ґрунтів, але й підвищувати її шляхом використання технологій, що враховують особливості конкретної ділянки землі.

Впровадження комплексу заходів з ресурсозбереження та природоохорони, а також використання екологічно чистих технологій.

Таким чином, раціональне використання землі передбачає поєднання економічних та екологічних аспектів, а також здатність забезпечити стале використання природних ресурсів.

Список використаної літератури:

1. Наукові основи сталого розвитку агроecosистем України. Екологічна безпека агропромислового виробництва. Т. 1: Монографія / за ред. О.І. Фурдичка. – К.: ДІА, 2012. – 352 с.
2. Іванюк, Т. Формування умов раціонального використання земель сільськогосподарського призначення. ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА, 0(1- 2),2021, 74-80
3. URL: <https://superagronom.com/news/6385-viznachenno-reyting-krayin-lideriv-za-rivnem-rozoranosti-zemel-v-sviti>